

**GENERÁLNA PROKURATÚRA
SLOVENSKEJ REPUBLIKY**

IV Spr 150/11

Ústredná evidencia stanovísk
generálneho prokurátora
Slovenskej republiky
Por. č. 1/2011

STANOVISKO

**generálneho prokurátora Slovenskej republiky
podľa § 10 ods. 2 zákona č. 153/2001 Z. z. o prokuratúre**

z 26. júla 2011

k aplikácii ustanovenia § 348 ods. 1 písm. c) Trestného zákona

Pri prečine marenia výkonu úradného rozhodnutia podľa § 348 ods. 1 písm. c) Trestného zákona je pojmový znak „neoprávnene sa zdržiava na území Slovenskej republiky“ v prípade právoplatného rozhodnutia o administratívnom vyhostení naplnený už tým, že sa takáto osoba zdržuje na území Slovenskej republiky po uplynutí lehoty na vycestovanie určenej v rozhodnutí o administratívnom vyhostení podľa § 56 zákona o pobyte cudzincov.

O d ô v o d n e n i e:

Na Generálnu prokuratúru Slovenskej republiky sa obrátili dve krajské prokuratúry s poznatkom o nejednotnom postupe a rozdielnom výklade ním podriadených prokurátorov oboch krajov pri posudzovaní znakov skutkovej podstaty **prečinu marenia výkonu úradného rozhodnutia podľa § 348 ods. 1 písm. c) Trestného zákona**. Spornou je otázka, či pre naplnenie objektívnej stránky tohto trestného činu je nevyhnutné skutočné vycestovanie **administratívne vyhosteného cudzinca** do cudziny, pričom až jeho opätovným návratom do Slovenskej republiky (t. j. ide o neoprávnený vstup) marí výkon úradného rozhodnutia alebo postačí, ak sa

tu cudzinec naďalej zdržiava bez povolenia a vážneho dôvodu, t. j. bez toho, aby vôbec z územia Slovenskej republiky od právoplatnosti rozhodnutia vycestoval.

Generálna prokuratúra Slovenskej republiky v rámci svojej riadiacej a kontrolnej činnosti a dozoru nad jednotným uplatňovaním zákonov a ostatných všeobecne záväzných predpisov podriadenými prokuratúrami preto zaujala toto stanovisko.

Pre vyvodenie trestnoprávnej zodpovednosti pre prečin marenia výkonu úradného rozhodnutia podľa § 348 ods. 1 písm. c) Trestného zákona sa vyžaduje, aby páchatel – fyzická osoba maril alebo podstatne sťažoval výkon rozhodnutia súdu (t.j. rozsudkom právoplatne uložený **trest vyhostenia** - § 65 Trestného zákona) alebo iného orgánu verejnej moci (tým je len právoplatné rozhodnutie príslušného policajného útvaru o **administratívnom vyhostení** - § 56 zákona č. 48/2002 Z. z. o pobyte cudzincov a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov) tým, že **bez povolenia a bez vážneho dôvodu sa neoprávnene zdržiava na území Slovenskej republiky, hoci mu bol pobyt na území Slovenskej republiky takýmto rozhodnutím zakázaný.**

V aplikačnej praxi nie je problém pri vyvodení trestnoprávnej zodpovednosti voči tomu, kto marí alebo podstatne sťažuje výkon úradného rozhodnutia vo forme **zákazu pobytu uloženého právoplatným rozsudkom súdu, ktorým uložil trest vyhostenia**, čo vyplýva aj zo skutočnosti, že výkon takéhoto rozhodnutia zabezpečujú policajné orgány a nie je tu (až na výnimky) priestor na „dobrovoľnosť“ zo strany odsúdeného.

Podmienky pre uloženie trestu vyhostenia sú uvedené v § 65 Trestného zákona. **Spôsob jeho výkonu upravujú § 441 až 444 Trestného poriadku**, a to bez ohľadu na dátum podania obžaloby (pozri Tpj 21/2010, v zmysle ktorého sa vykonávacie konanie vždy realizuje podľa nového Trestného poriadku)¹⁾. Podľa § 441 ods. 1 Trestného poriadku po právoplatnosti rozsudku, ktorým bol uložený trest vyhostenia, súd, ktorý tento trest uložil, zašle jeho rovnopis na účely vykonania trestu vyhostenia spolu **s nariadením výkonu trestu** ministerstvu spravodlivosti, útvaru Policajného zboru, ktorý zabezpečuje výkon tohto trestu, a ak je odsúdený vo výkone väzby alebo vo výkone trestu odňatia slobody, aj príslušnému ústavu na výkon väzby alebo ústavu na výkon trestu odňatia slobody.

1) Vyhláška Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 135/1994 Z. z. o vyhostovaní osôb, ktorým bol súdom uložený trest vyhostenia, je ako podzákonný právny akt vykonávajúci pôvodný Trestný poriadok v súčasnosti obsoletnou právnou normou.

Ak niet obavy, že odsúdený, ktorý je na slobode, sa bude skrývať alebo inak mariť výkon trestu vyhostenia, môže mu predseda senátu poskytnúť lehotu, nie dlhšiu ako mesiac od právoplatnosti rozsudku, na obstaranie jeho záležitostí (§ 441 ods. 2 Trestného poriadku). Naopak, ak je obava, že sa odsúdený bude skrývať alebo inak mariť výkon trestu vyhostenia, môže ho predseda senátu vziať do väzby, resp. ju nahradiť zárukou, sľubom alebo peňažnou zárukou (§ 441 ods. 3 Trestného poriadku). Nie je vylúčené, aby pre účely vyhostenia bol odsúdený zaistený podľa § 62 ods. 1 písm. a) zákona č. 48/2002 Z. z. o pobyte cudzincov a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o pobyte cudzincov“) a umiestnený v zariadení pre cudzincov. Osobitne je upravený postup výkonu rozhodnutia v prípade, ak je odsúdený vo výkone trestu odňatia slobody.

Z procesnej úpravy výkonu trestu vyhostenia možno vyvodíť, že **jeho výkon nie je možné podmiennečne odložiť, ale vykonáva sa ihneď po právoplatnosti rozsudku** (§ 441 ods. 1 Trestného poriadku), **resp. po uplynutí lehoty** uvedenej v § 441 ods. 2, 4 Trestného poriadku (predseda senátu vyzve odsúdeného, aby sa v určenom termíne, ktorý oznámi Policajnému zboru, prihlásil na tomto útvere). Oddialenie výkonu vyhostenia predstavuje len situácia, ak odsúdený vykonáva trest odňatia slobody. Pri uložení trestu vyhostenia vedľa nepodmiennečného trestu odňatia slobody sa trest vyhostenia vykoná až po výkone trestu odňatia slobody (§ 441 ods. 5, 442 ods. 1, 5 Trestného poriadku) alebo po upustení od výkonu trestu odňatia slobody alebo jeho zvyšku, po podmiennečnom prepustení z výkonu trestu odňatia slobody alebo udelení milosti (§ 442 ods. 3, 4 Trestného poriadku). Inak by hrozilo, že trest vyhostenia by uplynul počas výkonu trestu odňatia slobody.

Z týchto skutočností možno odvodíť dobu, ktorou začína reálny výkon trestu vyhostenia. Zákon totiž výslovne nerieši otázku, či doba výkonu vyhostenia beží od právoplatnosti rozsudku alebo od momentu, kedy páchatel skutočne opustil územie Slovenskej republiky. Nerieši ani skutočnosť, či doba, po ktorú sa páchatel zdržiaval v dobe výkonu tohto trestu na území Slovenskej republiky, sa započítava do výkonu trestu. Vzhľadom k nedostatku výslovnej právnej úpravy v uvedenom smere je nutné dôvodiť, že do doby výkonu trestu vyhostenia sa započítava aj doba, po ktorú sa páchatel zdržiaval na území Slovenskej republiky (obdobne ako pri treste zákazu činnosti – R 8/1969 Zbierky súdnych rozhodnutí a stanovísk), pričom sankciou bude v úvahu prichádzajúca trestná zodpovednosť za trestný čin podľa § 348 ods. 1 písm. c) Trestného zákona.

Konkrétne môže doba výkonu trestu vyhostenia začínať:

- právoplatnosťou rozsudku (ak v čase právoplatnosti sa už vyhostený cudzinec na území republiky nenachádza a v prípade, ak je na

slobode a nebola mu poskytnutá primeraná lehota na obstaranie jeho záležitostí),

- uplynutím poskytnutej lehoty na obstaranie záležitostí odsúdeného,
- odovzdaním útvaru Policajného zboru z výkonu trestu odňatia slobody za účelom jeho dopravenia na hraničný priechod, či letisko alebo
- vzatím do vyhostovacej väzby alebo jeho zaistením za účelom vyhostenia (za predpokladu, že bezprostredne nadväzujú na nadobudnutú právoplatnosť súdneho rozhodnutia).

Treba zdôrazniť, že ak nebola odsúdenému, ktorý je na slobode, poskytnutá lehota na obstaranie jeho záležitostí, nie je dôvod určiť začiatok výkonu tohto trestu inak, ako je to u iných trestov nespojených s odňatím slobody (napr. pri nariadení podmieneného odsúdenia, zákazu činnosti či zákazu pobytu), t. j. **od právoplatnosti odsudzujúceho rozsudku.**

Vzhľadom na to, že pre celé vykonávacie konanie platí zásada bezodkladnosti výkonu súdneho rozhodnutia, súd nariaďuje výkon trestu ihneď pri nadobudnutí právoplatnosti. Výnimočne môže vzniknúť situácia, že pri poskytnutí primeranej lehoty na obstaranie záležitostí, predseda senátu nevyzve odsúdeného, aby sa v určenom termíne, ktorý oznámi Policajnému zboru, prihlásil na tomto útvare (§ 441 ods. 2 Trestného poriadku). Pre naplnenie pojmového znaku „marí výkon“ nebude postačovať samotná skutočnosť, že sa odsúdený zdržuje na území Slovenskej republiky, ak nebol voči nemu urobený úkon, ktorý zákon predpisuje ako súčasť nariadenia výkonu trestu odňatia slobody. Bez toho, aby došlo k tejto výzve odsúdenému, tak nemôže dôjsť k naplneniu všetkých znakov skutkovej podstaty trestného činu marenia výkonu úradného rozhodnutia podľa § 348 ods. 1 písm. c) Trestného zákona.

Inak platí, že ak odsúdený, ktorý nebol vzatý do vyhostovacej väzby, resp. nebol pre účel vyhostenia zaistený, sa **napriek právoplatnému súdnemu rozhodnutiu**, ktorým mu bol uložený trest vyhostenia, **bez povolenia a bez vážneho dôvodu zdržiava** na území Slovenskej republiky a nevycestuje z jej územia, formálne naplňa pojmové znaky skutkovej podstaty trestného činu marenia výkonu úradného rozhodnutia podľa § 348 ods. 1 písm. c) Trestného zákona.

Prebiehajúce konanie o udelenie azylu alebo poskytnutie doplnkovej ochrany (medzinárodná ochrana) podľa zákona č. 480/2002 Z. z. o azyle a o zmene a doplnení niektorých predpisov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o azyle“) nebráni výkonu trestu vyhostenia. Ak by však došlo k udeleniu azylu alebo poskytnutiu doplnkovej ochrany, vzniká prekážka vyhostenia (§ 65 ods. 1 Trestného

zákona) a trest vyhodenia do prípadného ich zániku (§ 15 a § 15a zákona o azyle) je nevykonateľný.

Druhým rozhodnutím uvedeným v ustanovení § 348 ods. 1 písm. c) Trestného zákona je **rozhodnutie orgánu verejnej moci o zákaze pobytu na území Slovenskej republiky**. Orgánom verejnej moci sa rozumie policajný útvar oprávnený o tejto skutočnosti rozhodnúť v správnom konaní podľa ustanovení § 56 až 75d zákona o pobyte cudzincov.²⁾

Pokiaľ ide o **administratívne rozhodnutie o vyhodení**, ktoré vydávajú policajné útvary, takéto rozhodnutie podľa § 56 zákona o pobyte cudzincov musí (**ak zákon neustanovuje inak**) obsahovať:

- a) výrok o skončení pobytu cudzinca (administratívne vyhodenie),
- b) určenie lehoty na jeho vycestovanie (do krajiny pôvodu, vrátane krajiny tranzitu alebo ktorejkoľvek tretej krajiny, ktorá ho prijme),
- c) čas zákazu vstupu (od jedného do desiatich rokov) a
- d) určenie konkrétnej krajiny, do ktorej je vyhodený.

Rozhodnutie o administratívnom vyhodení nedobrovoľne ukončuje pobyt cudzinca na území Slovenskej republiky zo sankčných dôvodov. Tým má povahu „zákazu“ obsiahnutého v dikcii ustanovenia § 348 ods. 1 písm. c) Trestného zákona. Navyiac vymedzuje i dobu, po ktorú nesmie cudzinec na územie Slovenskej republiky vstúpiť. Z hľadiska obsahu tohto administratívneho opatrenia je teda po túto dobu pobyt cudzinca na území štátu zakázaný. **Od uplynutia lehoty na vycestovanie sa cudzinec zdržuje na území Slovenskej republiky neoprávnene a zároveň bez splnenia zákonom stanovených podmienok nesmie cudzinec po túto dobu na územie Slovenskej republiky vstúpiť.** Rozhodnutím o administratívnom vyhodení je vyjadrený záujem štátu na tom, aby sa ním dotknutý cudzinec na území štátu nezdržoval. Ide o správne opatrenie obmedzujúce cudzinca v slobode jeho voľného pobytu. Iná argumentácia, ktorá nestotožňuje zákaz pobytu so zákazom vstupu, nemôže obstať a v prípade jej akceptovania, by druhá alternatíva možného naplnenia skutkovej podstaty tohto trestného činu celkom stratila svoj význam.

2) Tu je potrebné upresniť, že zákon č. 48/2002 Z. z. o pobyte cudzincov a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov o pobyte cudzincov, ktorý zmenil pôvodný zákon č. 73/1995 Z. z. o pobyte cudzincov na území Slovenskej republiky (predtým zákon č. 123/1992 Zb. o pobyte cudzincov na území ČSFR), už nepozná inštitút „zákazu pobytu a vyhodenia“, ale nahradil ho „administratívnym vyhodením“ (§ 56 až 75d). Tento je však svojím obsahom s pôvodným pojmom totožný.

Na rozdiel od výroku o treste vyhostenia je výrok o administratívnom vyhostení značne variabilný. Podľa § 56 ods. 1 zákona o pobyte cudzincov rozhodnutie policajného útvaru obsahuje údaj o skončení pobytu cudzinca s určením lehoty na jeho vycestovanie a čas zákazu vstupu, ak zákon neustanovuje inak. V kontexte s jednotlivými ustanoveniami zákona o pobyte cudzincov existujú nasledujúce možnosti výrokovej časti rozhodnutia o administratívnom vyhostení:

1) výrok o administratívnom vyhostení s určením lehoty na vycestovanie cudzinca do konkrétnej krajiny (§ 57 ods. 10 zákona o pobyte cudzincov), t. j. **bez zákazu vstupu**,

2) výrok o administratívnom vyhostení a čase zákazu vstupu (§ 57 ods. 4 zákona o pobyte cudzincov), t. j. **bez určenia lehoty na vycestovanie** cudzinca do konkrétnej krajiny. Lehota sa neurčuje z viacerých dôvodov, najmä, ak nie je známa totožnosť cudzinca, nespôsobuje pri vyhostení, má falošné doklady, ohrozuje bezpečnosť štátu. V tom prípade je policajt oprávnený cudzinca na účel výkonu jeho administratívneho vyhostenia zaistiť a umiestniť v jednom z Útvarov policajného zaistenia pre cudzincov (Medveďov alebo Sečovce) na čas nevyhnutne potrebný, najviac však na 6 mesiacov, resp. predĺžiť jeho pobyt o 12 mesiacov (§ 62 ods. 1 zákona o pobyte cudzincov),

3) výrok o zákaze vstupu na päť rokov (§ 57 ods. 14 zákona o pobyte cudzincov), t. j. **bez administratívneho vyhostenia a určenia lehoty** na jeho vycestovanie. Ide o situáciu, v ktorej cudzinec pri hraničnej kontrole (nevstúpil na územie Slovenskej republiky) predloží falošný alebo pozmenený doklad inej osoby.

Nesporne najčastejším rozhodnutím policajného útvaru je **administratívne vyhostenie s určením lehoty na vycestovanie cudzinca** do konkrétnej krajiny a **času zákazu vstupu** (od 1 roka do 10 rokov). Lehota na vycestovanie sa určuje od 7 do 30 dní, u občana Európskeho hospodárskeho priestoru alebo zvýhodneného cudzinca najmenej od 30-tich dní alebo za splnenia ďalších zákonných podmienok môže byť kratšia ako 7 dní.

Vzhľadom na to, že novelou zákona o pobyte cudzincov č. 594/2009 Z. z., účinnou od 15. januára 2010, bolo v súlade s medzinárodnými dohovormi vypustené ustanovenie o odňatí odkladného účinku odvolania, **rozhodnutie o administratívnom vyhostení je vykonateľné až právoplatným rozhodnutím odvolacieho orgánu** (pozri dôvodová správa k zákonu č. 594/2009 Z. z.). Výkon rozhodnutia o administratívnom vyhostení nasleduje bezprostredne po skončení konania bez toho, aby sa nariaďoval osobitným rozhodnutím. Jeho praktická realizácia sa odvíja od samotnej osoby administratívne vyhosteného

cudzince, existencie jeho cestovných dokladov a prostriedkov na vycestovanie. Ak možno dôvodne očakávať, že u cudzinca niet objektívnych prekážok pre jeho vycestovanie, očakáva sa od neho dobrovoľné splnenie rozhodnutia. Inak pre dosiahnutie účelu administratívneho vyhostenia je policajt oprávnený cudzinca zaistiť /§ 62 ods. 1 písm. a) zákona o pobyte cudzincov/.

Cudzinec, ktorému bolo vydané rozhodnutie o administratívnom vyhostení, je povinný vycestovať **v lehote určenej** v rozhodnutí, ktorá začína bežať **od právoplatnosti rozhodnutia** (§ 57 ods. 3 zákona o pobyte cudzincov). Zaistený cudzinec, ktorý bol prepustený zo zariadenia, je povinný vycestovať **do 30 dní od jeho prepustenia**, ak nie je oprávnený zdržiavať sa na území Slovenskej republiky z iného dôvodu (§ 57 ods. 5 zákona o pobyte cudzincov).

Toto stanovisko nadobúda záväznosť 1. augusta 2011.

generálny prokurátor
v z. JUDr. Ladislav Tichý
prvý námestník
generálneho prokurátora